

> Retouradres Postbus 5820 2280 HV Rijswijk

dr. mr. F. Liefrink, voorzitter
ir. A.A.M. Bexkens
dr. M.W. de Lange
ir. J.C. Hordijk, secretaris

NL Octrooicentrum
Afdeling OV
Patentlaan 2
2288 EE Rijswijk
Postbus 5820
2280 HV Rijswijk
www.agentschapnl.nl/
octrooicentrum

T 088 602 63 33
F 088 602 90 24

Onze referentie
ORE/advies/1033781

Uw referentie
MR/R348NL00

Datum 5 januari 2011
Betreft Advies ex artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995 inzake NL octrooi 1033781

Verzoeker: Grondmij Nederland B.V. te De Bilt
Gemachtigde: ir. M. van Rooij

Octrooihouder: Arcadis Nederland B.V. te Amersfoort
Gemachtigde: ir. J.H.W. Assendelft

1. Het geding

- Grontmij Nederland B.V. (hierna: verzoekster) heeft middels haar
5 octrooigemachtigde, de heer ir. M. van Rooij, op 16 juli 2010 een verzoekschrift
met 27 bijlagen ingediend bij NL Octrooicentrum met het verzoek om een advies
volgens artikel 84 van de Rijsoctrooiwet 1995 (hierna: Row 1995) uit te brengen
omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75 lid 1 Row 1995 genoemde
nietigheidsgronden op het Nederlandse octrooi 1033781 (hierna: het octrooi).
- 10 Arcadis Nederland B.V. (hierna: octrooihoudster) heeft middels haar
octrooigemachtigde, de heer ir. J.H.W. Assendelft, telefonisch laten weten geen
verweerschrift in te zullen dienen.
Op 29 oktober 2010 en 5 november 2010 heeft verzoekster per fax aanvullingen
op haar verzoekschrift ingediend.

15

Tijdens de hoorzitting van NL Octrooicentrum op 9 november 2010 hebben
partijen de mogelijkheid gehad hun standpunt nader te bepleiten. Voor
verzoekster is dit gebeurd bij monde van haar octrooigemachtigde, de heer

ir. M. Van Rooij, die daarbij vergezeld was van de heer mr. H. Doornbosch (advocaat).

NL Octrooi Centrum
Afdeling OV

Octrooihoudster heeft middels haar octrooigemachtigde, de heer ir. J.H.W. Assendelft, vooraf per fax laten weten niet ter zitting te zullen
5 verschijnen.

Datum
5 januari 2011
Onze referentie
ORE/advies/1033781

Verzoekster heeft ter zitting een exemplaar van haar pleitnota overgelegd. De inhoud van de hiervoor genoemde stukken dient als hier ingelast te worden beschouwd.

10

2. De feiten

Arcadis Nederland B.V. is rechthebbende op het Nederlandse octrooi 1033781 voor een "Grasveld met verbeterde sporttechnische eigenschappen", dat met dagtekening 19 juni 2007 voor de duur van twintig jaren is verleend op een
15 aanvraag ingediend op 27 april 2007. Het octrooi is een afsplitsing van aanvraag 1032481 en beroept zich op dezelfde rechten van voorrang, te weten van 22 november 2005 (octrooiaanvraag 1030492), 12 mei 2006 (octrooiaanvraag 1031810), 19 mei 2006 (octrooiaanvraag 1031844) en 11 juli 2006 (octrooiaanvraag 1032145).

20

Het octrooi, zoals verleend op 19 juni 2007, kent 29 conclusies. De enige onafhankelijke conclusie luidt:

"1. Sportveld, bijvoorbeeld voor voetbal, tennis of hockey, omvattende een de
25 toplaag vormende mat; op een niveau daaronder een ongebonden, waterdoorlatende, laag van een stabiel skelet vormend korrelmengsel en een duurzame hulplaag met verende/elastische en/of warmte-isolerende eigenschappen, welke hulplaag zich direct onder de toplaag bevindt."

30

Op 7 april 2008 zijn door inschrijving in het octrooiregister van een akte van afstand (onder aktenummer 51595) de beschrijving en de conclusies van het octrooi gewijzigd. Het advies van NL Octrooi Centrum heeft betrekking op deze stukken en niet op het octrooi zoals het oorspronkelijk is verleend.

35

Het gewijzigde octrooi omvat 14 conclusies. Conclusies 1 en 4 zijn geformuleerd als onafhankelijke conclusies. Conclusies 2 en 3 zijn afhankelijk van conclusie 1.

Conclusies 5 t/m 14 zijn afhankelijk van een van de voorgaande conclusies. De huidige conclusie 1 luidt:

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

"1. Sportveld geschikt voor voetbal, hockey of tennis omvattende:

- 5   - een de toplaag vormende mat van kunstgras;
                    - op een niveau daaronder een ongebonden en waterdoorlatende,
sporttechnische laag van een, een stabiel skelet vormend korrelmengsel
gekenmerkt door:
                    - een duurzame hulplaag met een dikte van 0,5 – 10 cm met verende en
10   warmte-isolerende eigenschappen, welke hulplaag zich, in, op of onder de
sporttechnische laag bevindt en die een warmtegeleidingcoëfficiënt van
ten hoogste $0,1 \text{ W m}^{-1} \text{ K}^{-1}$ heeft."

3. Door verzoekster aangevoerde nietigheidsgronden

15   Verzoekster heeft gesteld dat het octrooi nietig is wegens uitbreiding van de
beschermingsomvang na verlening, dubbele octrooiëring, gebrek aan nieuwheid
en gebrek aan inventiviteit. Ter onderbouwing van de nietigheidsbezwaren zijn bij
het verzoek om advies en de aanvullingen daarop 30 documenten aangevoerd,
waaronder 14 octrooidocumenten (D1 t/m D14):

- 20
- ANNEX 1: brief d.d. 4 april 2008 met de Akte van Afstand, en bijlagen;
  - ANNEX 1A: maatregelen conclusie 1 van het octrooi na akte van afstand;
  - ANNEX 1B: octrooi als ingeschreven op 6 juni 2007;
  - ANNEX 2A: brief van Schmitz Foam aan Grontmij, 18 april 2002;

25

  - ANNEX 2B: document "Eigenschappen Schmitz producten";
  - ANNEX 2C: document "Technische specificaties Schmitz producten";
  - ANNEX 3: informatie met foto's gedateerd 12 juli 2002;
  - ANNEX 4: brief Strabag;
  - ANNEX Q1: "Release of Thermal Insulation Performance Value", Ministry of
30   International trade and Industry, April 8 1999
([http://www.eccj.or.jp/law/pdf_ken1_e/release_of_thermal_insulation_perform
ance_value_of_building_materials.pdf](http://www.eccj.or.jp/law/pdf_ken1_e/release_of_thermal_insulation_performance_value_of_building_materials.pdf));
  - ANNEX Q2: National Building code of Finland C4, Guidelines 2003, pagina's 1-
4, 10-13;

35

  - ANNEX Q3: Bouwcenter productinformatie, Hoofdstuk 5 pagina's 135-142;
(http://www.bouwcenter.nl/pdf/Hoofdstuk_05_36.pdf);

- ANNEX Q4: Thermal Conductivity of polyurethane foam, Jarfelt et al., 10th International Symposium on District Heating and Cooling, 5 september 2006;
- ANNEX Q5: Correspondentie van het Europees Octrooibureau betreffende de equivalente Europese octrooiaanvraag EP 1951960 A.;
- 5 – D1: de internationale octrooiaanvraag WO 02/09825;
- D2: het Amerikaanse octrooi US 3 661 687;
- D3: de Nederlandse octrooiaanvraag NL 6 614 046;
- D4: het Amerikaanse octrooi US 3 250 188;
- D5: het Amerikaanse octrooi US 3 421 328;
- 10 – D6: de internationale octrooiaanvraag WO 2005/019533;
- D7: de internationale octrooiaanvraag WO 2004/011724;
- D8: de internationale octrooiaanvraag WO 2005/026442;
- D9: de Duitse octrooiaanvraag DE 3 721 812;
- D10: het Amerikaanse octrooi US 3 551 263;
- 15 – D11: de internationale octrooiaanvraag WO 98/56993;
- D12: het Amerikaanse octrooi US 4 882 208;
- D13: de Britse octrooiaanvraag GB 2 135 631;
- D14: het Amerikaanse octrooi US 4 505 960;
- Brochure "Enkaflex – Shock absorption and drainage layer" uit 2003;
- 20 – E-mailcorrespondentie met de heer Rolf-Dieter Böttcher, senior product manager Colbond B.V., van 4 november 2010, waaronder een referentielijst met sportvelden;
- Colbond "Enka-Flex installation Guide".
- 25 Meer in het bijzonder heeft verzoekster de onderstaande bezwaren aangevoerd.

3.1 Uitbreiding van beschermingsomvang

Allereerst stelt verzoekster dat de beschermingsomvang van het octrooi na verlening is uitgebreid door het in conclusie 1 verwijderen van de maatregel

- 30 "direct onder de toplaag" en het daarin toevoegen van de maatregel dat de hulplaag zich "in, op of onder de sporttechnische laag" bevindt. De hulplaag hoeft zich nu overduidelijk niet meer direct onder de toplaag te bevinden.

Ook conclusie 4 is volgens verzoekster nietig vanwege uitbreiding van de beschermingsomvang.

35

3.2 Dubbele octrooiering

Volgens verzoekster worden conclusie 1 en de volgconclusies volledig gedekt door de beschermingsomvang van het moederoctrooi NL 1032481.

NL Octrooi Centrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

5 3.3 Nieuwheid en inventiviteit van conclusie 1

Conclusie 1 is volgens verzoekster in de eerste plaats niet nieuw althans niet inventief door openbaar voorgebruik. Het bedrijf Schmitz Foam levert al sinds 2002 veerkrachtige, isolerende matten voor toepassing in kunstgrasvelden. Ter ondersteuning van deze stelling heeft verzoekster een brief van Schmitz Foam aan Grontmij (annex 2) overgelegd met daarbij als bijlagen de documenten "eigenschappen Schmitz producten" (annex 2B) en "technische specificaties Schmitz producten" (annex 2C). Annex 3 toont daarnaast informatie en foto's van de aanleg van een sportveld in de gemeente Absam in Oostenrijk. De aanleg van het sportveld wordt bevestigd in een brief van de Firma Strabag (annex 4).

15 Conclusie 1 wordt op grond van wat is geopenbaard door de aanleg van dit sportveld door verzoekster niet nieuw geacht.

Daarnaast betoogt verzoekster dat conclusie 1 niet nieuw althans niet inventief is op grond van de in het octrooi beschreven stand van de techniek.

20 Zij wijst ten eerste op de passage op pagina 1, regel 14 t/m 19, waaruit blijkt dat een toplaag vormende mat van kunstgras en een op een niveau daaronder aangebrachte sporttechnische laag van een, een stabiel skelet vormend korrelmengsel tot de stand van de techniek behoren.

25 Verzoekster wijst ook op de passage op pagina 5, regel 7 t/m 11, waaruit blijkt dat uit de stand van de techniek bekend is om direct onder de toplaag een verende/elastische laag aan te brengen, bijvoorbeeld van rubberachtig materiaal. Het is volgens verzoekster aannemelijk dat de laag een dikte heeft van tussen de 0,5 en 10 cm. Een verende, rubberachtige laag impliceert volgens verzoekster dat deze warmte-isolerend is. Van rubber bestaan verschillende soorten en volgens 30 verzoekster heeft natuurrubber een warmtegeleidingcoëfficiënt van of nabij 0,1 W/mK.

In de eerste aanvulling op het verzoekschrift betoogt verzoekster verder dat ook het in het octrooi beschreven Enkaflex tot de stand van de techniek behoort en 35 dat conclusie 1 bekend is uit de bij deze aanvulling gevoegde brochure "Enkaflex – Shock absorption and drainage layer". In de tweede aanvulling verschaft

verzoekster bewijsmateriaal betreffende openbaar voorgebruik van Enkaflex bij de aanleg van sportvelden.

NL Octrooi Centrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

5 In verband met gebrek aan nieuwheid en (subsidiar) inventiviteit van conclusie 1 brengt verzoekster verder meerdere octrooidocumenten naar voren, namelijk D1, D2, D6, D7, D8 en D9. Deze documenten hebben alle betrekking op de speeleigenschappen van sportvelden. Verzoekster betoogt dat conclusie 1 uitgaande van elk van deze documenten niet nieuw althans niet inventief is.

10 Verzoekster stelt dat de op pagina 3, regel 30 t/m pagina 4, regel 7 in het octrooi beschreven Enkaflex/Enkaspacer/Enka lagen tot de stand van de techniek behoren en dat conclusie 1 t.o.v. deze lagen niet inventief is.

15 Tevens betoogt verzoekster dat conclusie 1 niet inventief is t.o.v. de documenten D3 t/m D5 en D10 t/m D14 in combinatie met wat reeds bekend wordt verondersteld in de beschrijving van het octrooi.

20 D3, D4 en D5 bieden een oplossing voor het probleem hoe de hoogte van een vorstvrije constructie kan worden beperkt, namelijk door het aanbrengen van een warmte-isolerende schuimlaag. D10 heeft betrekking op een verbeterd kunstgras-type, waarbij een PVC schuimlaag direct onder de toplaag is aangebracht. Ook uit D11 t/m D14 is de toepassing van dempende schuimlagen onder kunstgras bekend.

3.4 Nieuwheid en inventiviteit van conclusie 2 t/m 14

25 Verzoekster stelt dat conclusies 2, 4 t/m 7 en 10 niet nieuw zijn vanwege het openbaar voorgebruik. Verder betoogt verzoekster dat de materie van conclusies 2, 4, 6, 7 en 10 bekend is uit D1 en die van conclusies 2 en 4 tevens uit D2.

30 Verzoekster stelt dat de materie van conclusies 2 t/m 14 niet inventief is t.o.v. het openbaar voorgebruik.

35 Voor zover verzoekster geen nieuwheidsbezwaren tegen de conclusie 2 t/m 14 heeft gebaseerd op D1 dan wel D2, stelt zij dat deze conclusies niet inventief zijn t.o.v. de combinatie van D1 dan wel D2 met de in het octrooi beschreven stand van de techniek of bekende isolatiematerialen. Voorts stelt verzoekster dat de conclusies 2 t/m 14 niet inventief zijn t.o.v. van elk van de documenten D3 t/m D14, al dan niet in combinatie met de in het octrooi beschreven stand van de techniek.

4. Het verweer van octrooihoudster

Octrooihoudster heeft geen verweerschrift ingediend.

5 5. Overwegingen van NL Octrooi centrum

5.1 Interpretatie van conclusies

5.1.1 Conclusie 1

10 Volgens conclusie 1 van het octrooi bevindt de hulplaag zich in, op of onder een
ongebonden en waterdoorlatende sporttechnische laag van een een stabiel skelet
vormend korrelmengsel. De sporttechnische laag dient volgens het octrooi voor
het verschaffen van een vlakke en stabiele ondergrond voor de grasmatt (zie
15 pagina 1, regel 29). Volgens de passage op pagina 2, regels 13 t/m 16, van het
octrooi kunnen de korrels bijvoorbeeld uit steenachtig materiaal bestaan. De term
"sporttechnisch" wordt door NL Octrooi centrum zo begrepen, dat het
korrelmengsel zodanig is samengesteld dat aan het sportveld eigenschappen,
zoals de mate waarin het verend is, worden verschaft die zijn afgestemd op de
sport die hierop wordt gespeeld.

20 Conclusie 1 omvat verder de maatregel "duurzame hulplaag". Volgens de
beschrijving van het octrooi moet de hulplaag voldoende sterk zijn om de
gebruikelijke belastingen van een sportveld te kunnen doorstaan (zie pagina 3,
regel 16 t/m 23). NL Octrooi centrum interpreteert het relatieve begrip duurzaam
derhalve als geschikt voor toepassing bij een sportveld.

25

5.1.2 Conclusie 4

Conclusie 4 is sinds de indiening van de akte van afstand als onafhankelijke
conclusie geformuleerd, die voorts niet is afgebakend van de stand van de
techniek. Dit is naar het oordeel van NL Octrooi centrum een evidente
30 verschrijving. Immers, de volgconclusies 5 t/m 14 verwijzen direct of indirect naar
zowel conclusie 1 als 4 en verder wordt in de akte van afstand aangegeven dat
alle conclusies zijn afgebakend. Conclusie 4 dient daarom te worden gelezen in
afhankelijkheid van ten minste conclusie 1.

35 5.2 Uitbreiding beschermingsomvang

NL Octrooi centrum stelt vast dat na de akte van afstand in conclusie 1 de
maatregel "een duurzame hulplaag met verende/elastische en/of warmte-

isolerende eigenschappen, welke hulplaag zich direct onder de toplaag bevindt” is vervangen door de maatregel “een duurzame hulplaag met een dikte van 0,5-10 cm met verende en warmte-isolerende eigenschappen, welke hulplaag zich in, op of onder de sporttechnische laag bevindt”. Conclusie 1 zoals verleend, is beperkt tot een sportveld waarbij de hulplaag zich direct onder de toplaag bevindt. Naar het oordeel van NL Octrooicentrum betekent “direct onder”, dat zich tussen de toplaag en de hulplaag geen andere lagen bevinden, m.a.w., dat de hulplaag zich boven elke andere laag, met uitzondering van de toplaag, moet bevinden. Volgens de gewijzigde conclusie 1 kan de hulplaag zich echter ook in of onder de sporttechnische laag bevinden. Conclusie 1 zoals deze luidt na de akte van afstand biedt dus een ruimere bescherming dan conclusie 1 zoals verleend. Na octrooiverlening is dus uitbreiding van de beschermingsomvang opgetreden. Omdat conclusies 2 t/m 14 afhankelijk zijn van conclusie 1 en deze conclusies ook niet zijn beperkt tot uitvoeringsvormen die wel overeenkomen met de oorspronkelijke conclusies, volgt dat ook de beschermingsomvang van deze conclusies na verlening is uitgebreid.

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

Ten overvloede wijst NL Octrooicentrum erop dat conclusie 4, indien deze anders dan in het voorgaande is aangenomen als onafhankelijke conclusie zou worden opgevat, niet voorkomt in het octrooi zoals verleend en derhalve vernietigbaar is vanwege uitbreiding van de beschermingsomvang na verlening.

5.3 Dubbele octrooiëring

Dubbele octrooiëring is geen nietigheidgrond ex art. 75 lid 1 Row 1995. Een oordeel over bezwaren dienaangaande kunnen daarom geen onderdeel vormen van een advies van NL Octrooicentrum op grond van art. 84 Row 1995.

5.4 Nieuwheid van conclusie 1

5.4.1 Openbaar voorgebruik

Het sportveld in Absam (Oostenrijk) op basis van Schmitz foam

Blijkens de annexen vond de aanleg van het sportveld in Absam plaats in of voor juli 2002 (zie bijvoorbeeld de voetnoten van annex 3 waar de datum 12-07-2002 wordt vermeld), dus voor de oudste prioriteitsdatum van het onderhavige octrooi. Omdat noch de tijdigheid van de aanleg, noch de openbaarheid daarvan is betwist, neemt NL Octrooicentrum aan dat het aanlegde sportveld tot de stand

van de techniek behoort. In annex 3 wordt door middel van foto's met bijschrift de
aanleg van het sportveld op de "Sportanlage Gemeinde Absam" getoond. Blijkens
de foto met bijschrift op pagina 1 bovenaan is het aangelegde sportveld bedekt
met een toplaag vormende mat van kunstgras en is het in ieder geval geschikt
5 voor voetbal. Direct onder de kunstgrasmat is een verende en warmte-isolerende
hulplaat van het product Netfoam (type NF25/30-00) aangebracht. Uit de
annexen 2B en 2C zijn de eigenschappen van Netfoam NF25/30-00 bekend. De
dikte van de hulplaat bedraagt 2,5 cm (zie "technical specifications" in annex 2C)
en de warmtegeleiding is gelegen tussen 0,034 en 0,042 W/mK (zie paragraaf 8
10 van annex 2B). De middelste foto op pagina 1 van annex 3 laat zien dat onder de
hulplaat van Netfoam een ongebonden en waterdoorlatende laag van een een
stabiel skelet vormend korrelmengsel is aangebracht in de vorm van een laag van
gebroken puin/stenen. Deze laag is onder afschot geëgaliseerd en heeft kennelijk
de sporttechnische eigenschappen die nodig zijn om op de bovenliggende grasmat
15 voetbal te kunnen spelen. NL Octrooi Centrum is derhalve van oordeel dat het
sportveld volgens conclusie 1 bekend is door openbaar voorgebruik.

NL Octrooi Centrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

De sportvelden op basis van Enkaflex

Het bewijsmateriaal waarmee verzoekster openbaar voorgebruik voorts meent
aan te tonen betreft een Enkaflex installatiegids van Colbond, een bedrijf dat
20 kunstgrasvelden aanlegt, en e-mailcorrespondentie met de heer Böttcher van
Colbond, waaronder een lijst met kunstgrasvelden waarbij Enkaflex is toegepast.
De lijst is een opsomming van velden aangelegd in de periode 1989-2006. Een
aantal velden zijn dus aangelegd na de oudste (en niet bestreden)
25 prioriteitsdatum van het octrooi. De installatiegids is niet duidelijk gedateerd,
maar bevat wel in de voetnoot de notatie "EF-11-GB-A-02/2009" welke suggereert
dat de gids in 2009 is gepubliceerd. Ook desgevraagd heeft verzoekster ter zitting
niet de stelling ingenomen dat de gids toch voor de oudste prioriteitsdatum zou
zijn gepubliceerd. Voorts bevat de voetnoot in de gids ook de tekst "The data
30 reproduced in this document reflects our best knowledge at the time of issue. It is
subject to change arising from new research and development, as are the
properties of the products described". Gezien deze bewoording mag niet zonder
meer worden aangenomen dat ook voor de oudste prioriteitsdatum van het octrooi
sportvelden, bijvoorbeeld die genoemd in de lijst, zijn aangelegd conform de
35 voorschriften in de gids. Verder is de e-mail van de heer Böttcher opgesteld in de
tegenwoordige tijd. Hij beschrijft hoe Enkaflex vandaag de dag moet worden

toegepast bij de aanleg van sportvelden. Deze stukken kunnen daarom naar het oordeel van NL Octrooicentrum geen openbaar voorgebruik aantonen.

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

5.4.2 Nieuwheid t.o.v. overige stand van de techniek

- 5 Conclusie 1 is naar het oordeel van NL Octrooicentrum om de volgende redenen niet bekend uit de overige stand van de techniek die door verzoekster naar voren is gebracht:

10 D1, welk document op pagina 2, regel 26 t/m 31, van het octrooi wordt besproken als secundaire stand van de techniek, heeft betrekking op het verbeteren van de eigenschappen van een sportveld, in het bijzonder een sportveld waarop golf wordt gespeeld ("golf green"), zie pagina 1, regel 2 t/m 10. In de passage op pagina 3, regel 10 t/m 25, wordt in algemene zin, d.w.z. niet specifiek een "golf green", een sportveld beschreven omvattende een toplaag vormende mat van kunstgras ("synthetic grass layer") met daaronder een hulplaag ("underlay"). De hulplaag omvat een laag met verende eigenschappen ("the underlay including a layer of a resilient material"), bij voorkeur van polyetherurethaanschuim ("a particularly preferred material is a poly-ether urethane foam"). D1 stelt uitdrukkelijk dat de keuze van de dikte en de dichtheid van foam afhangt van de sport. Die keuze bepaalt namelijk de veerkracht ("resiliency") van het veld en daarmee bijvoorbeeld de manier waarop de bal stuitert of de schokabsorptie voor de spelers. Die gewenste eigenschappen variëren aanzienlijk tussen de verschillende sporten zoals wordt aangegeven op pagina 1 regel 31 t/m pagina 2 regel 5. Uit de passage op pagina 4, regel 20 t/m 22, blijkt dat de hulplaag kan worden geplaatst op een sporttechnische laag ("a base formed from known base materials such as crusher dust, road base or sand blended with cement"). D1 beschrijft op pagina 3, regels 24 t/m 29, specifiek een polyether-urethaanschuimlaag geschikt voor een golfveld met een dichtheid van 10 tot 40 KgM³, in het bijzonder 27 tot 33 KgM³, en een dikte van 10 tot 50 mm, in het bijzonder 20 tot 30 mm. In een voorbeeld ("best mode") wordt een compleet golfveld beschreven dat zo'n polyether-urethaanschuimlaag omvat, namelijk met een dichtheid van 40 KgM³ en een dikte van 25 mm. Niet elk golfveld is zonder meer geschikt voor voetbal, hockey of tennis, alleen al gegeven het feit dat een golfveld niet vlak hoeft te zijn zoals in D1 wordt aangegeven (pagina 4, regels 22 t/m 23). Een golfveld kan ook obstakels bevatten of afmetingen hebben die het ongeschikt maken voor andere sporten. D1 beschrijft het golfveld niet in zulke details. Om die reden alleen al vormt het golfveld uit D1 geen duidelijke en

5 ondubbelzinnige openbaring van het sportveld volgens conclusie 1. Daar komt nog bij dat in D1 wordt benadrukt dat de keuze van de ondergrond afhangt van de sport en het golfveld is aangelegd juist met het oog op de beweging van een golfbal (zie pagina 8, regels 17 t/m 28). Voetbal, hockey en tennis stellen wat dat betreft andere eisen dan golf. D1 is derhalve niet nieuweheidsbezwarend voor conclusie 1.

NL Octrooi Centrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

10 D2 heeft betrekking op een sportveld van kunstgras. In D2 bevindt de hulplaag zich niet in, op of onder een sporttechnische laag, maar op een "base layer 18 which preferably is concrete, but maybe an asphalt layer" (zie kolom 3, regel 13 t/m 26). D2 kan alleen al om die reden de nieuweheid van conclusie 1 niet aantasten.

D3, D4 en D5 hebben geen betrekking op een sportveld en kunnen alleen al om die reden de nieuweheid van conclusie 1 niet aantasten.

15 D6, D9 t/m D14 hebben betrekking op een sportveld, maar openbaren geen van alle een sporttechnische laag. Deze documenten kunnen alleen al om die reden de nieuweheid van conclusie 1 niet aantasten.

20 D7 heeft betrekking op een sportveld. Figuur 1 van D7 toont hoe het sportveld volgens de in D7 genoemde stand van de techniek is opgebouwd. Onder een toplaag ("top layer 4") van bijvoorbeeld kunstgras (zie pagina 6, regel 7 t/m 11) bevindt zich een verende hulplaag ("resilient and/or damping layer 3"), bijvoorbeeld een schuimlaag ("foam material", zie pagina 6, regel 19 t/m 22"; "closed or open-cell foam", zie pagina 1, regel 24). Onder de hulplaag bevindt zich een ongebonden en waterdoorlatende sporttechnische laag van een stabiel skelet vormend korrelmengsel ("relatively hard substrate 2, for instance of asphalt or stone chippings", zie pagina 6, regel 4). Figuren 2 t/m 6 tonen sportvelden volgens de uitvinding van D7, waarbij de verende hulplaag is voorzien van luchtkamers (zie pagina 6, regel 32). Noch van de niet nader gespecificeerde schuimlaag, noch van de verende laag met luchtkamers kan met zekerheid worden gesteld dat ze een warmtegeleidingscoëfficiënt van ten hoogste 0,1 W/mK bezitten. Daarom vormt D7 geen duidelijke en ondubbelzinnige openbaring van de maatregelen van conclusie 1.

35 D8 heeft betrekking op een sportveld van kunstgras. Uit D8 is een hulplaag ("shock-absorbing and drainage layer 400") bekend. D8 openbaart echter geen hulplaag met een warmtegeleidingscoëfficiënt van ten hoogste 0,1 W/mK. D8 kan alleen al om die reden de nieuweheid van conclusie 1 niet aantasten.

Uit de brochure "Enkaflex – Shock absorption and drainage layer" is een sportveld van kunstgras met daaronder een hulplaag (Enkaflex) bekend. Uit deze brochure

is ook bekend dat de hulplaaag zich bevindt op een zogenaamde "subbase" (zie onderste figuur op pagina 2). Uit de brochure wordt niet duidelijk hoe de "subbase" is samengesteld. De brochure kan alleen al om die reden de nieuwheid van conclusie 1 niet aantasten.

NL Octrooiencentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

- 5 Verzoekster heeft voorts betoogd dat uit de in het octrooi beschreven stand van de techniek alle maatregelen van conclusie 1 bekend zijn. Hierbij heeft zij gewezen op passages op pagina 1 en op pagina 5 van het octrooi. Deze passages hebben echter niet betrekking op één en dezelfde inrichting en kunnen dus niet gecombineerd worden om een nieuwheidsbezwaar op te baseren. Bovendien is de
- 10 hulplaaag volgens de beschreven stand van de techniek gemaakt van rubberachtig materiaal (zie pagina 5, regel 9), terwijl van rubber niet is aangetoond dat dit in alle gevallen een warmtegeleidingscoëfficiënt heeft van ten hoogste 0,1 W/mK.

- 15 Omdat conclusie 1 niet nieuw is bevonden, zullen de inventiviteitsbezwaren die verzoekster i.v.m. conclusie 1 naar voren heeft gebracht door NL Octrooiencentrum niet worden besproken.

5.5 Nieuwheid van conclusies 2 t/m 14

- 20 Nu alleen het voorgebruik van het sportveld te Absam nieuwheidsschadelijk wordt geacht voor conclusie 1 behoeft de nieuwheid van de volconclusies alleen een bespreking in het licht van deze openbaarmaking. Verzoekster heeft in haar verzoekschrift vrij summier gesteld dat conclusies 2, 4 t/m 7 en 10 met de hoofdconclusie eveneens niet nieuw zijn t.o.v. dit voorgebruik. Conclusie 2 wordt
- 25 door NL Octrooiencentrum inderdaad niet nieuw geacht, omdat de bekende hulplaaag is aangebracht tussen de kunstgrasmat en de laag gebroken puin/steen. Van de maatregelen uit de overige aangevochten conclusies heeft verzoekster noch in haar verzoekschrift noch desgevraagd ter zitting aangegeven waar in de stukken betreffende het voorgebruik deze zouden zijn beschreven of getoond.
- 30 NL Octrooiencentrum vermag niet in te zien waarom deze maatregelen bekend kunnen worden verondersteld uit de voorliggende stukken. Derhalve worden conclusies 3 t/m 14 door NL Octrooiencentrum nieuw geacht.

5.6 Inventiviteit van conclusies 2 t/m 14

- 35 5.6.1. Inventiviteit t.o.v. het openbaar voorgebruik
Verzoekster stelt zonder verdere toelichting dat de volconclusies 2 t/m 14 geen inventieve materie leveren ten opzichte van het openbaar voorgebruik van het

sportveld te Absam. In beginsel acht NL Octrooicentrum zo'n bezwaar onvoldoende gemotiveerd en gaat hier verder aan voorbij. Wel merkt NL Octrooicentrum op dat de maatregelen van conclusies 4, 5, 10 en 11 in het octrooi worden besproken als algemeen gebruikelijk bij de aanleg van een kunstgrasveld in Nederland (zie pagina 1, regel 20 t/m 25). NL Octrooicentrum ziet daarom niet in hoe deze maatregelen inventiviteit kunnen verschaffen.

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

5.6.2. Inventiviteit t.o.v. D1

Verzoekster stelt voorts dat de volgconclusies 3, 6 t/m 9, 11 t/m 14 inventiviteit missen ten opzichte van D1 als zodanig of ten opzichte van de combinatie van D1 met de in het octrooi toegegeven stand van de techniek, namelijk het gebruik van Enkaflex 20, Enkaspacer 5025 en Enka underlay 10, of – voor zover het conclusie 8 betreft – de combinatie van D1 met reeds bekende isolatie/dempingsmatten zoals Netfoam en Proplay-NF.

NL Octrooicentrum stelt allereerst vast, dat in het octrooi op pagina 3 regel 31 t/m pagina 4 regel 5 wordt beschreven hoe Enkaflex 20, Enkaspacer 5025 en Enka underlay 10 "tot nu toe" werden gebruikt als schokdempende laag onder een bijvoorbeeld op een rotsige bodem aangelegde kunstsportmat. Deze materialen blijken bij uitstek ook geschikt als duurzame hulplaag bij een sportveld volgens het octrooi. Het zijn ook de enige materialen die in het octrooi met naam worden genoemd als voorbeelden van materialen met de eigenschappen genoemd in de volgconclusies 6 t/m 9 en 12 t/m 14, zoals de sandwichconstructie met huiden van geotextiel.

Verzoekster neemt het standpunt in dat conclusie 1 bekend is uit D1 en dat de maatregelen van conclusies 6 t/m 9 en 11 t/m 14 daaraan geen inventiviteit verschaffen. Naar het oordeel van NL Octrooicentrum is D1 echter niet nieuwheidsschadelijk, zoals hiervoor reeds is aangegeven.

Wat betreft de inventiviteit van de conclusies t.o.v. D1 wordt het volgende opgemerkt. D1 heeft in het bijzonder betrekking op een golfveld waarbij een bepaalde beweging van de golfbal wordt nagestreefd. De vakman zal bij het ontwerpen van een sportveld geschikt voor voetbal, hockey of tennis niet uitgaan van een constructie van een golfveld. Het in detail in D1 beschreven golfveld vormt daarom geen realistisch uitgangspunt voor een beschouwing van de

inventiviteit van de conclusies.

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011
Onze referentie
ORE/advies/1033781

5 Aan andere sportvelden wordt in D1 nog wel gememoreerd, maar in zeer
algemene bewoordingen, bijvoorbeeld qua type materiaal, dichtheid en diktes,
waarbij wordt benadrukt dat de keuze steeds afhangt van de gewenste verende
eigenschappen, die per sport verschillen. In het bijzonder leert D1 dat het
oppervlak van de toegepaste hulplaag in verband met de gewenste verende
eigenschappen wordt voorzien van inkepingen ("indentations"). Enkaflex 20,
10 Enkaspacer 5025, Enka underlay 10, Netfoam of Proplay-NF worden daarbij niet
genoemd. Bovendien verwijst D1 ook nergens naar gewenste isolerende
eigenschappen en staat van de in D1 genoemde materialen ook niet vast dat ze
allemaal zowel verend als isolerend zijn.

15 De conclusies van het onderhavige octrooi zijn juist gebaseerd op het inzicht dat
bij het ontwerp van een sportveld voor voetbal, hockey of tennis niet alleen
rekening moet worden gehouden met de verende eigenschappen maar ook met de
isolerende eigenschappen. Zodoende kan een vorstschadevrije constructie worden
verkregen waarbij het niet noodzakelijk is een diepe bouwput uit te graven. Dit
inzicht leidt de vakman niet af uit D1. Ook vindt de vakman, gesteld voor het
20 probleem hoe hij zonder een diepe bouwput uit te graven toch een
vorstschadevrije constructie voor een sportveld geschikt voor voetbal, hockey of
tennis kan verkrijgen, in D1 geen aanwijzingen om daartoe de uit D1 bekende, in
algemene bewoordingen omschreven constructie te combineren met de in het
octrooi toegegeven stand van de techniek, namelijk het gebruik van Enkaflex 20,
25 Enkaspacer 5025 en Enka underlay 10, of met de reeds bekende
isolatie/dempingsmatten. De vakman leert uit D1 dat vorm en samenstelling van
een hulplaag moeten worden afgestemd op de gewenste verende eigenschappen,
terwijl vorm en samenstelling van de bekende hulplagen, vanwege hun toepassing
op bijvoorbeeld rotsachtige bodem, zijn afgestemd op hun schokdempende en
30 isolerende eigenschappen. De keuze voor het gebruik van juist de materialen
Enkaflex 20, Enkaspacer 5025, Enka underlay 10, Netfoam of Proplay-NF in de uit
D1 bekende, in algemene bewoordingen omschreven constructie ligt daarom niet
voor de hand. De door verzoekster naar voren gebrachte inventiviteitsbezwaren
op grond van D1 treffen naar het oordeel van NL Octrooicentrum derhalve geen

35

In het verzoekschrift wordt verder nog zonder enige toelichting gesteld dat
bepaalde volgconclusies niet inventief zijn uitgaande van D2 t/m D14, al dan niet

in combinatie met de in het octrooi toegegeven stand van de techniek. Deze bezwaren zijn onvoldoende gemotiveerd en worden derhalve door NL Octrooicentrum niet behandeld.

NL Octrooicentrum
Afdeling OV

Datum
5 januari 2011

Onze referentie
ORE/advies/1033781

5 6. Advies

Het advies van NL Octrooicentrum luidt op grond van het vorenstaande dat:

- de conclusies 1 t/m 14 nietig zijn wegens uitbreiding van de beschermingsomvang na octrooiverlening;
  - 10 • de conclusies 1 en 2 nietig zijn wegens gebrek aan nieuwheid door openbaar voorgebruik;
  - de conclusies 4, 5, 10 en 11 nietig zijn wegens gebrek aan inventiviteit uitgaande van openbaar voorgebruik.
- 15 De door verzoekster aangevoerde bezwaren dienen te leiden tot vernietiging van alle conclusies van het Nederlandse octrooi 1033781.

Aldus gedaan op 5 januari 2011 te Rijswijk door F. Liefrink, A.A.M. Bexkens en M.W. de Lange.

w.g. F. Liefrink, voorzitter
w.g. J.C. Hordijk, secretaris